

FOTOGRAF FESTIVAL X NEROVNÝ TERÉN X UNEVEN GROUND

CZ můj pohled, tvůj obraz – můj obraz, tvůj pohled

13. 10. - 22. 11. 2020

Vizualizace intimních setkání: Co hledám u objektu svého portréту? A co způsob jeho zachycení vypovídá o mé osobě? Shelly Silver ve své video eseji zachycující proces fotografování intimních momentů ukazuje oko fotoaparátu jako prostředníka mezi umělcovou touhou po „druhém“ a získáním kontroly nad výsledným obrazem. V cyklu zdvojených portrétů fotograf Pavel Hečko synchronizuje svou představu portrétovaných s jejich vlastní sebe-percepcí; prostřednictvím pózy pak nechává portrét komunikovat s jeho divákem. Při fotografování mladého muže Winfrieda převlečeného jako drag queen umělkyně Gabriele Stötzer pocítila k portrétovanému určitou spřízněnost, neboť stejně jako ona, byl autoritami tehdejší NDR považován za „závadového,“ čímž se stal i snadněji ovlivnitelným: donášel na ni příslušníkům východoněmecké tajné služby Stasi. Série fotografií Kristin Loschert vznikla z její touhy zachytit obraz jistého mladého muže. Způsob jejich prezentace v nepřehledných štosech materiálu poukazuje na nedostatečnost samotného portrétování. Nerovný vztah mezi umělcem a jeho modelem je předmětem dokumentárního filmu umělkyně Gunduly Schulze Eldowy, ve kterém uveřejňuje konverzace se svou dlouholetou modelkou Tamerlan, které vedly při svých setkáních v průběhu několika let. Otázka nerovného přístupu k uměleckému dílu dovedla Alžbětu Bačíkovou k experimentování s audiovizuálními formami s cílem upozornit na odlišné možnosti a způsoby vnímání jeho jednotlivých složek. Její audiovizuální instalace vykresluje inscenovaná setkání dvou osob – jedné se zrakovým a druhé se sluchovým postižením – která překonávají zdánlivou nekompatibilitu. Otázkou tedy není pouze co hledáme (jak se táže Silver), ale také jakými prostředky, pro koho, nebo bez ohledu na koho a zda jsme schopni a ochotni toto co předat.

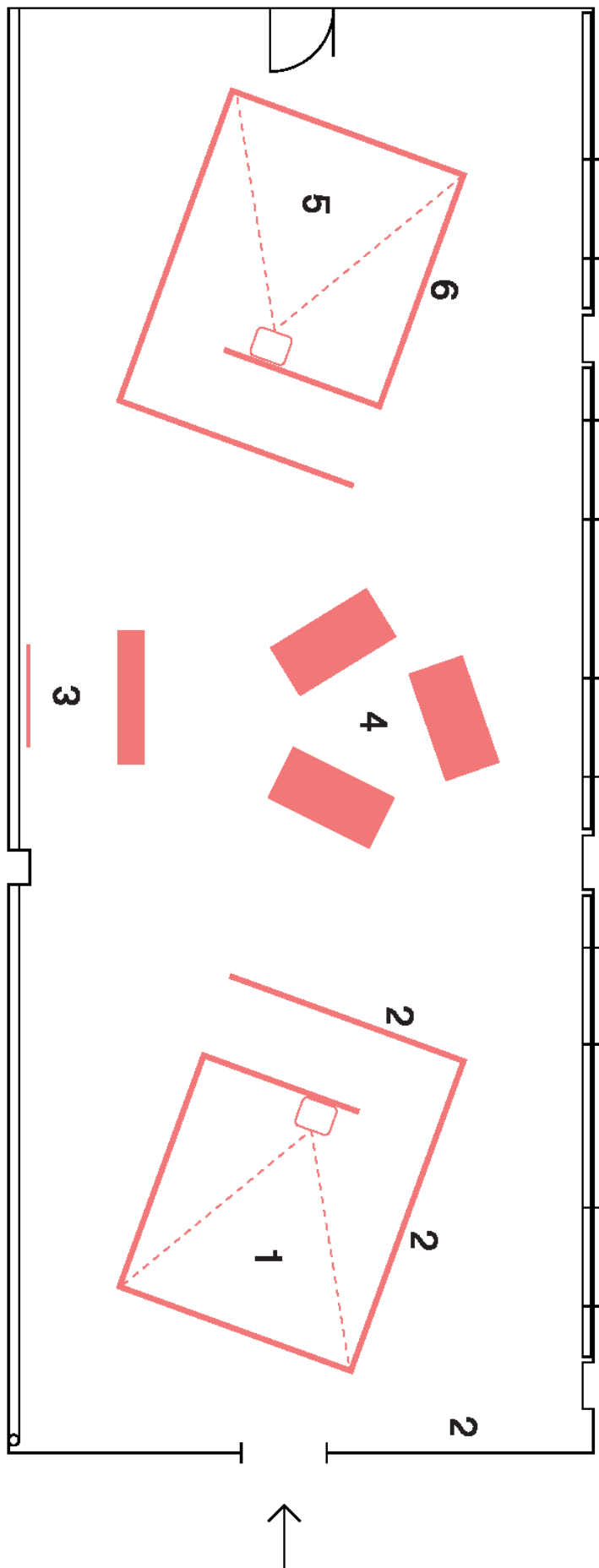
EN my gaze, your image – my image, your gaze

Visualizing intimate encounters: What do I seek in my portrait subject? What does the way of capturing the other reveal about myself? As Shelley Silver sets out to photograph moments of intimacy, in her video essay she reflects the camera gaze as a mediator between the desire for the other and the control of the image. In his series of double portraits, Pavel Hečko synchronizes his vision of the portrayed with their self-perception, reflecting the pose as a means of communicating with the viewer. During her photoshoot of Winfried, a young man who poses in drag, Gabriele Stötzer felt a connection with her model. Like herself he was considered “different” by the GDR authorities, which also made him susceptible: he had been informing on her to the Stasi (secret police). Kristin Loschert’s photo sessions with strangers grew out of her desire to capture an image of a certain young man. The chosen mode of presentation – stacks of photographs – visualize the deficiencies of the portrayal. Reflecting the uneven relationship of artist and model, Gundula Schulze Eldowy discloses the conversations with her long-time portrait model Tamerlan in a documentary film, showing their encounters over the years. Questions of uneven access lead Alžběta Bačíková to experiment with audiovisual forms of translating her work to differently challenged audiences. Her audiovisual installation documents an encounter between a blind and a deaf person, rendered possible despite their conflicting conditions. So the question is not only what we’re looking for (as Silver poses it), but as well: by which means, for who, or regardless for whom are we able and willing to get the message across?

Text Anna Voswinckel

Vystavující Artists Alžběta Bačíková, Pavel Hečko, Kristin Loschert, Gundula Schulze-Eldowy, Shelly Silver, Gabriele Stötzer

Kurátorky Curators Stephanie Kiwitt, Anna Voswinckel, Tereza Rudolf

1

Shelly Silver
(nar. 1957 v Brooklynu, USA,
žije v New Yorku)
What I'm looking for (Co hledám)
2004, 15 min.

Žena se rozhodne fotografovat intimní momenty. Na internetové seznamce píše: „Hledám zájemce, kteří by se rádi fotografovali na veřejnosti a odkryly tak něco ze sebe sama...“

Co hledám je záznamem tohoto jejího dobrodružství. Na průsečíku virtuálního a skutečného veřejného prostoru se utvořily vztahy. Video je zamyšlením nad povahou fotografie a vytrvalostí pohledu. Jde o krátký příběh o touze a sebeovládání.

2

Gabriele Stötzer
(nar. 1953 v Emleben, Německo,
žije v Erfurtu)

Trans-série z Knihy queer, 1984
Trans v sedě
černobílé fotografie připevněné na kartonu, 59×84 cm
Trans v kostýmu
černobílé fotografie připevněné na kartonu, 59×84 cm
Trans oblékající se do šatů
černobílé fotografie, připevněné na kartonu, 59×84 cm
Trans točící se dokola a pozpátku
černobílé fotografie, připevněné na kartonu, 59×84 cm
Trans ve světle a stínu
černobílé fotografie, připevněné na kartonu, 60×140 cm

Gabriele Stötzer se začala žít jako umělkyně na volné noze roce 1980 poté, co byla propuštěna z věznice, kde byla vězněna pro své politické názory. Po celou dobu své pozdější umělecké činnosti byla v NDR pod drobnohledem východoněmecké tajné služby Stasi. „Když [...] Stötzer v roce 1984 zamýšlela nafotit cyklus fotografií s transvestitou, nenapadlo by jí, že to byla Stasi, kdo k ní poslal „Winfrieda.“ Winfried nebyl jen transvestitou – byl také neoficiálním spolupracovníkem tajné služby. Měl „zradikalizovat“ pózování před fotoaparátem tak, aby výsledné fotografie směřovaly k pornografii, a tím vytvořit příležitost pro potenciální obvinění Stötzer. Winfried však zpodobnil dvojí roli umělce a informátora způsobem, s jakým Stasi nepočítala. I když ve Winfriedovi rozpoznáme zvěda a diváme se na něj jako na zvěda, vidíme i

jeho požitek z pózování, které jeho tajné poslání nenarušuje, ale je pro něj naopak ospravedlněním. [...] Stötzer s Winfriedem vytvořila sedm fotografických sérií, z nichž žádnou v NDR nikdy veřejně nevystavila.“ (úryvek z katalogu k výstavě „Umělci a agenti“ v Hartware MedienKunstVerein v Dortmundu) Stötzer se svými „Trans-sériemi“ vytvořila základ pro takové vnímání trans-identity, které bylo ve své době, zejména ve východním bloku, neobvykle otevřené a neoduzující.

3

Gundula Schulze Eldow
(nar. 1954 v Erfurtu, žije v Peru)
Jsem úplně sama
Berlín, 1993/2020, film, 33 min.

Gundula Schulze Eldow je známá svým vnímavým pozorováním každodenního života v ulicích východního Berlína 80. let. Tehdy se sprátelila s postarší ženou, kterou jednou vyfotila, jak sedí na lavičce. Daly se do řeči a od té doby se pravidelně stýkaly. Gundula Schulze Eldow ji fotografovala mnohá léta. I poté, co se dostala do nemocnice a později do psychiatrické léčebny. Neměla psychické problémy; po jedné operaci však přišla o nohy. Vznikl tak dnes již známý fotografický cyklus s názvem Tamerlan.

Toto léto Schulze Eldow připravila film, který vychází z materiálu, který natočila počátkem roku 1990. Je na něm zachycen monolog staré ženy, která lamentuje nad svou situací nedobrovolného života v léčebně. Zároveň slyšíme hlas autorky, jak čte svou korespondenci s Tamerlan. Korespondence, její otázky a komentáře propojují osud staré ženy s životem mladé fotografky, či snad mladých lidí obecně. Film také reflektuje situaci ve východním Berlíně (Schulze Eldow: „Tváře lidí občas vypadají jako zatnutá pěst.“). Obraz je zabírán z blízka; kamera krouží kolem tváře staré ženy. Pouze až v poslední minutě Schulze Eldow odstupuje a nechává ženu být.

4

Kristin Loschert
(nar. 1979 v Lohru nad Mohanem,
Německo, žije v Berlíně)
Dopis
foto-instalace na stolech, papír s textem, 2017–dosud

Setkáním s někým nám cizím se setkáváme sami se sebou. Gesto, pohled, chuze, vlasy. Člověk si svůj protějšek vyvolí z hustoty města, které vyplivává mnoho tváří. Jedna z nich se v momentě míjení zachytí; zastaví se, poslouchá, kývá, možná, ano. Souhlas s dalším setkáním, na kratší či delší čas, jednou nebo dvakrát, na neznámém místě. Fotografie je schopná se k němu v okamžiku přiblížit, krouží a skenuje původ té přitažlivosti. Uvnitř již dlouho existuje obraz, který se snaží prostoupit na povrch, před oko; vzpomínka doléhající na spoušť a téměř neukojitelné hledání sebe sama ve vnějším prostoru.

„Můj projekt *Dopis* je sérií portrétů mladých mužů vznikajících již od roku 2013. Ptala jsem se na ulici neznámých mužů, zda bych si je mohla vyfotit. Byli mi cizí; chodili kolem mě; míjeli mě. V několika vteřinách jsem si je vybrala za své modely; rozhodla jsem se hledat něco známého v neznámém; vzpomněla jsem si na snímek, který jsem měla hlavě. Někteří z nich s fotografováním souhlasili. Setkala jsem se s nimi jednou, dvakrát; na pár hodin na místě jimi určeném. Jde o souhru mezi námi; vzájemně obnažující pozorování a projekce; tichá nevysovovaná dohoda. Barytové tisky a tisky C různých velikostí a forem na hromádkách pod skleněnou deskou stolu. Forma tisků stejně jako forma prezentace nejsou definitivní a mění se v závislosti konkrétní expozici. Tohle je *Dopis* neznámému.“ (KL 2020)

5

Alžběta Bačíková
(nar. 1988 v Hodoníně, ČR,
žije v Praze)
Setkání
video, (2018), 2020

V první verzi krátkého filmu *Setkání* od sebe byly zvuková a obrazová stopa odděleny umístěním do dvou místností. Pro aktuální instalaci autorka vytvořila nový sestřih díla, který obě stopy kombinuje a

tím film převádí do obvyklejšího kino-formátu.

„Tímto projektem pokračuji ve svých experimentech na poli audiovizuálních médií a jejich konvencí. Základní otázkou, kterou si film *Setkání* pokládá, je jakými způsoby se dá audiovizuální dílo adaptovat pro zrakově postiženého protagonistu, či pro diváka, který ztratil sluch. Mým záměrem bylo prověřit, jak herci s nestandardními možnostmi vnímání transformují způsob, jakým je film vyroben. Změřila jsem se především na scénář, který pracuje s myšlenkou setkání a následného vztahu dvou osob – jedné, která je hluchá, a druhé, která je slepá. I když se může zdát, že tato specifika utvářejí v jejich vzájemné komunikaci bariéry, film naopak ukazuje situace, ve kterých spolu zcela bezbariérově komunikují, tráví čas a věnují se různým aktivitám od sledování filmů po tanec či řízení auta. Příběh v několika momentech odkazuje k historickým začátkům zvukového filmu. Tyto první společné, synchronizované kroky zvuku a obrazu se zde objevují v metaforické poloze; film tomuto ‚audiovizuálnímu vztahu‘ oponuje snahou o vyprávění jak ve zvuku, tak v obrazu, avšak separátně. (AB 2018)

6

Pavel Hečko
(nar. 1951 v Černé Vodě, ČR,
žije v Mníšku pod Brdy)
Dívka v černém, 1989
Jan Kirschner, 1990
barytové fotografie

V průběhu 80. let se umělec Pavel Hečko delší dobu zabýval tématem protějšku, dvojníka, dvojčete. Páry fotografií vychází z jeho dlouhodobého zájmu o portrét. Hečko se v několika svých cyklech zabývá myšlenkou, že náš vlastní odraz v zrcadle, který tak důvěrně známe, je ve skutečnosti převrácenou verzí toho, jak nás vidí druzí. Hečko požádal svůj fotografický protějšek, aby pózoval před minimalistickým pozadím. Po pořízení jedné fotografie fotografovanou osobu požádal, aby zopakovala pózu, avšak nyní zrcadlově, načež pořídil fotografii druhou. Tu poté vytiskl zrcadlově. Pokud existuje něco jako ‚věrný‘ portrét ve smyslu ‚věrného‘ zachycení podoby, neměl by vždy zprostředkovat obě perspektivy?

1

Shelly Silver
(*1957 in Brooklyn, USA,
lives in New York)
What I'm looking for
video, 15 min.
2004

A woman sets out to photograph moments of intimacy. On an Internet dating site she writes: „I'm looking for people who would like to be photographed in public revealing something of themselves...“ *What I'm Looking For* documents this adventure; the connections formed at this intersection between virtual and actual public space. The video is a rumination on the nature of photography and the persistence of vision. It is a short tale of desire and control.

2

Gabriele Stötzer
(*1953, Emlieben, GDR,
lives in Erfurt)
Trans-Serie aus dem Mackenbuch
(*Trans Series from the queer book*),
1984
Trans sitting
b/w photographs, mounted on
cardboard, 59×84 cm
Trans in role play
b/w photographs, mounted on
cardboard, 59×84 cm
Trans wearing and slipping on
b/w photographs, mounted on
cardboard, 59×84 cm
*Trans in forward and backward
rotation*
b/w photographs, mounted on
cardboard, 59×84 cm
Trans in light and shadow
b/w photographs, mounted on
cardboard, 60×140 cm

Gabriele Stötzer began working as a freelance artist in 1980, after her release from prison in Erfurt, where she was detained on political grounds. During her artistic career in the GDR she was intensely observed by the MfS/Stasi (East German secret police). “When [...] Stötzer wanted, in 1984, to compose a photo series with a transvestite, she could have had no idea that it was the Stasi that sent her “Winfried.” Winfried was not just a transvestite—he was also an unofficial Stasi collaborator. He had been ordered to radicalize the photo performance in the direction of pornography and thus to create a potential criminal charge against Stötzer. But Winfried embodied the double role of artist and informant in a way the

Stasi had not planned on. Even if we recognize the spy in “Winfried” and see him as a spy, we also see his pleasure in posing, which is not disturbed by his clandestine mission but is instead given justification (Text from “Artists and Agents” exhibition catalogue, Hartware MedienKunstVerein Dortmund).

With the “Trans Series” Stötzer created an understanding of trans-identity that was unusually open and nonjudgmental for that time, especially in the Eastern Bloc.

3

Gundula Schulze Eldow
(*1954 in Erfurt, DE, lives in Peru)
Verlassen bin ich (I'm all alone),
Berlin 1993/2020, film, 33 min

Gundula Schulze Eldow is known for her very sharp observations of everyday life in East Berlin in the 80ies. It was at that time that she became friends with an older woman that she once photographed sitting on a bench. They started to talk and since then, met regularly. Gundula Schulze Eldow was photographing her over several years, for example also, when she got in hospital and also when she ended in a home for mentally ill people, although she was not mentally ill, but only handicapped, because she lost her legs after an operation. This photographic series, called “Tamerlan” is well known. This summer, Schulze Eldow edited a film which is based on film material that she filmed in the early beginning of 1990. It is mainly a monologue, a lament of the old woman on her situation, living involuntarily in the asylum. At the same time, there is Schulze Eldow's voice, reading the letter correspondence between her and Tamerlan.

The correspondence and the questions and comments of her connect Tamerlan's story/fate with the life of a younger person (Gundula Schulze Eldow) or in general, younger people. The film also reflects the situation in east Berlin (Schulze Eldow saying: People sometimes have faces like a fist.) The image is a close up image, the camera is circling around her face. Only in the very last minute of the film, Gundula Schulze Eldow steps back, moves backwards and leaves the old woman alone.

4

Kristin Loschert
(*1979 in Lohr am Main, DE,
lives in Berlin)
A Letter
Photo installation on tables,
text sheet, 2017–2020 (ongoing)

By meeting a stranger one meets oneself. A gesture, a look, the walk, the hair. One chooses another in the density of the city that spits out many faces. A single one remains in the moment of passing, he stops, listens, nods, maybe, yes. An agreement to meet again, for a shorter or longer time, once or twice, in an unknown place. Photography is able to come closer to him in the brevity of time, it circles and scans what attracted attention. Inside an image has already existed for a long time that pushes itself in front of the eye, a memory lying heavy on the release and almost insatiable searching to find itself on the outside.

My work „a letter“, 2013-ongoing is a portrait series of young men. I asked young men on the street if I could portray them. They have been strangers to me, walking by, passing me. Within short moments I selected them to be my models, looking for something known in the unknown, a remembered image existing in my mind. Some of them were willing to be photographed. I met them one or two times for a few hours in places they were free to choose themselves. It is an interplay between me and my models, exposing observation and projection on both sides, a silent agreement and that which remains unspoken. Various barite and c-prints of different sizes and forms with partly open endings of the barite paper are exposed on stacks on tables between glass panes. The form of the prints itself as well as the presentation remain open, it varies from each time presenting the work. It is „a letter“ to the unknown. (KL 2020)

5

Alžběta Bačíková
(*1988, Hodonín, CZ,
lives in Prague)
Encounter
video, (2018), 2020

In the first version of *Encounter*, the audio and video tracks were spatially separated into two separate rooms. For the current installation,

the author has created a new version that combines both tracks and thus introduces the film more into the casual cinema format.

“In this project I continue in experimenting with audiovisual media and its conventions. The main question tabled by this project is how can audiovisual work adapt to a visually impaired protagonist or a participant with a hearing loss. I wanted to practically examine how actors with different possibilities of perception transform the way how the movie is made. I concentrated especially on developing the script based on the idea of meeting and relationship between two people – one is Deaf and the other is blind. Although these characteristics seem to create barriers in their communication, the movie contrarily shows situations when they communicate, spend time together and do various activities – from watching cinema to dancing or driving a car. Plot of the script refers to historical beginnings of sound film in several moments. The initial moments when sound and image began to be used synchronously appear metaphorically in the artwork which opposes this “audio–visual friendship” and tries to narrate in both – sound and image – separately.” (AB 2018)

6

Pavel Hečko
(* 1951 in Černá Voda, CR,
lives in Mníšek pod Brdy)
*Dívka v černém (The Girl in the
Black)*, 1989
Jan Kirschnr, 1990
baryta photography

During a longer period in the late 80s, Pavel Hečko was interested in the subject of the counterpart, the double, the twin. The pairs of photographs are part of a longer ongoing interest in the portrait. In several series, Hečko is dealing with the fact that our own reflection in the mirror that we are familiar with is the opposite of how other people see ourselves. Hečko asked his counterpart to pose in front of a reduced background. After the image was taken, he asked the person to restage the pose, but mirrored and took a second image. The latter was then printed mirrored in the lab. If there would be something like the “true” portrait in the sense of a “true” registration, shouldn't it always contain both perspectives?